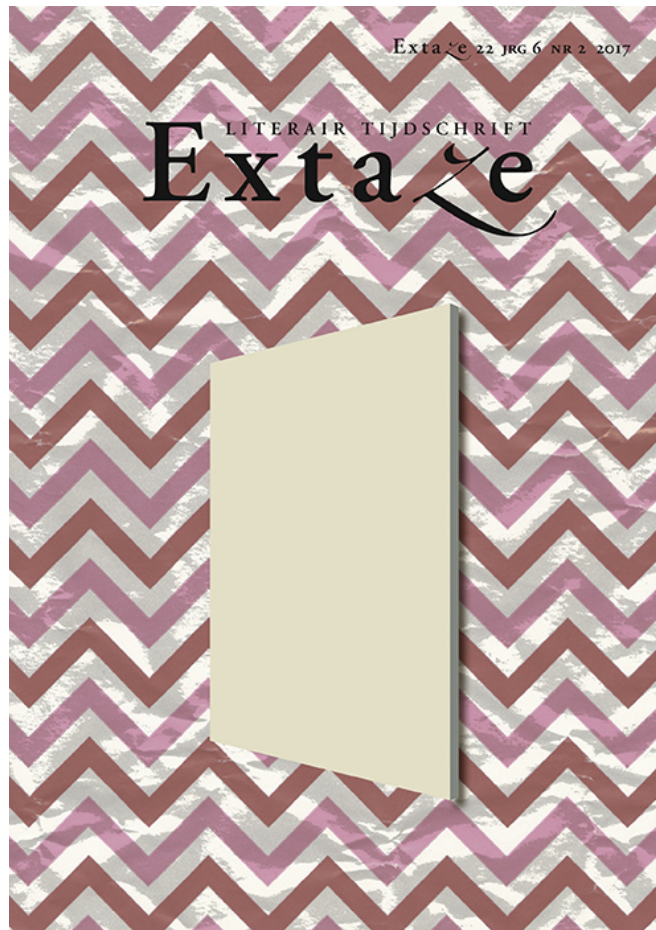

De nieuwe *Extaze*

BESTELLEN

Beeldende kunst

Essays

De naam van de in januari 2017 overleden beeldend kunstenaar Daan van Golden duikt regelmatig op in de essays die in dit nummer zijn opgenomen.

Lucette ter Borg memoreert zijn talent om te *zien*, om de klok stil te zetten en geconcentreerd, als in trance, dat ene perfecte schilderij van een theedoek met geometrische patronen te tekenen. **Geert Mul**, die zich in het toenmalige doen en denken van Van Golden verplaatst, laat 'hem' zeggen dat Kwaliteit = Liefde + Aandacht. Wat je niet in je werk stopt, komt er ook niet uit. **Onno Schilstra** neemt waar dat Van Golden kon verdwijnen in precisie. Maar wat was het dat hij maakte? De aandacht van de beschouwer die zich die vraag stelt, gaat dan allereerst uit naar de verf en hoe hij die behandelde. In haar essay *De plank misslaan* citeert **Iris van der Graaf** Job Koelewijn's uitspraak: 'Kunst gaat om het intensiveren van de werkelijkheid'. Dat kunnen, schrijft **Ine Boermans**, ook de rauwe randjes van het leven zijn. Zij spiegelt zich aan kunstenaars die de esthetiek van rouw en dood tot de hunne maken. **Harry Haarsma** vindt kunst een ongehoorzaam woord, dat niet

verschilt van woorden als liefde, tijd en dood. **Ton Mars** ziet hoe de nevenschikking van de zestienhonderd culturele vormen en beelden in Hanne Daboven's kunstwerk *Kultugeschichte 1880–1984* een equivalent van de werkelijkheid vormt, een bloemlezing daaruit, die de bezoeker vrijlaat om datgene wat hij ziet naar eigen inzicht te beschouwen en een actualiteit te geven.

Korte verhalen

Pim Cornelussen
Kristien De Wolf
Marc Poorter
Adje Steijn
Rob Verschuren

Gedichten

Hester van Beers
Carmen van Haren
Renée van Riessen

Beeld

Sam Andrea
Lucas van Eeden
Angie Korst
Gerolamo
Freerk Wilbers

Extaze in de Houtrustkerk, presentatie *Extaze* nr. 22,
de nabeelden

Foto's: Eric de Vries

Film: 'De kunst is geen wedstrijd'

De kunst is geen wedstrijd Deel I

from **els kort**

12:37

Deel I van de film: 'De kunst is geen wedstrijd', vertoond tijdens de presentatie van Extaze nr. 22: 'Beeldende kunst'

12:39

Deel II van de film: 'De kunst is geen wedstrijd', vertoond tijdens de presentatie van Extaze nr. 22: 'Beeldende kunst'

Deel I Tekst (fragmenten uit het essay: 'Om met stomheid geslagen te worden, hoef je niets te doen. Dwazen, pubers, ridders en zwanen') en stem *Onno Schilstra*

Deel II Filmfragmenten van de KABK studenten: *Sam Andrea, Lucas van Eeden, Freerk Wilbers, Angie Korst en Gerolamo*

Regie en montage *Els Kort*

1 juni presentatie *Extaze* 22: 'Beeldende kunst'

Kunstenaar Ton Mars opent de avond met een lezing die is gebaseerd op het werk van de Duitse kunstenaar Hanne Darboven. Aan de hand van beelden zal hij laten zien hoe de nevenschikking van de zestienhonderd culturele vormen en beelden in haar *Kulturgeschichte 1880-1984* een equivalent van de werkelijkheid vormt, een bloemlezing daaruit, die de bezoeker vrijlaat wat hij ziet naar eigen inzicht te beschouwen en een actualiteit te geven.

De grotendeels geïmproviseerde muziek van het duo Motabar-Roessler roept beelden op die Carmen van Haren in haar deel van het concert zal benoemen. Carmen van Haren is dichtster, zangeres, multi-instrumentalist en componist.

Motabar-Roessler, inmiddels ook graag geziene gasten in het buitenland, hebben hun roots in het Instituut voor Sonologie in Den Haag. Sohrab Motabar (Iran) is een magiër met geluid en Leonie Roessler (Duitsland/USA) voegt daar intuïtief, vakkundig gitaarspel aan toe.

Renée van Riessen kijkt als filosofe en dichtster in beide disciplines 'terug en vooruit', zoals de titel van een van haar gedichten luidt.

Els Kort regisseerde en monteerde de film 'De kunst is geen wedstrijd' over het project van vijf studenten van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag die in opdracht van *Extaze* werk maakten/selecteerden voor *Extaze 22* en het werk/werkproces ook filmde.

Het werk van het vijftal Sam Andrea, Lucas van Eeden, Angie Korst, Gerolamo en Freerk Wilbers zal in de kerk te zien zijn vanaf donderdagavond 1 juni t/m zondag 4 juni.

Aan het begin en het eind van de avond zal de naam van Pierre Janssen enkele malen vallen.

Locatie: Houtrustkerk, Beeklaan 535, Den Haag (hoek Houtrustweg). Parkeren kan gratis op het erf van de internationale school aan de overzijde.

Aanvang: 20.15 uur precies. Deur open van 19.45 uur tot 20.10 uur, dus graag op tijd aanwezig zijn.

Entree: € 10,00 (alleen contant te betalen).

Reserveren: redactie@extaze.nl

Presentatie: Cor Gout
Licht en geluid: Anton Simonis (Adesign)

Aankondiging op de website van de [KABK: Royal Academy of Art The Hague](http://KABK.RoyalAcademyofArtTheHague)

***Extaze 22*: beeldende kunst, Daan van Golden, Rob Van de Zande**

Rob Van de Zande laat zich in zijn poëzie inspireren door beeldende kunst.

Kunst, niet gebonden aan een stijl, kunst die iets in hem losmaakt.

Een galerij van zijn 'beeldgedichten' zijn te vinden op: robvandezande.blogspot.nl

Toen de redacteuren van *Extaze* zich voorbereidden op het themanummer over beeldende kunst (*Extaze 22*) en zochten naar een invalshoek, sprong hun een passage uit een necrologie van de in januari overleden Daan van Golden in het oog: 'Door alledaagse dingen uit de consumptiemaatschappij te schilderen (...) werd Van Goldens werk wel gezien als popart. Tegelijk zijn de schilderijen conceptueel, omdat hij met zijn werk essentiële vragen stelde over de aard van kunst.' Van Golden en de vragen die hij stelde, lopen als een dunne maar stevige draad door het BK-nummer van *Extaze*.

Ter aankondiging van dit nummer vroegen wij Rob Van de Zande een beeld van Van Golden uit te kiezen en dat te illustreren met een gedicht.

Met dank aan de dichter, hierbij:

Daan van Golden, *Roses for Willem and Verena*, c.a. 1975, papier, 51 x 41 cm.

Als uit Victoriaanse tijden
Heeft hij ons thans geschapen:
Ranke bloemen die verglijden
In timbres van woudknapen,
Leggen zij hun adem vast –
Waar wolk en vloed minnekozen
Blaas ik door m'n eedle kwast
Een tafereel vol blauwige rozen.

Zee, Theo Monkhorst

Toen zij spraken over sterven
zag ik de zee onsterfelijk

onbewogen zwijgend
grijs in zekerheid

en peilloos
blind voor mijn vertrek.

*Er nooit dichter vandaan,
Theo van der Wacht: Buiten beeld*

Foto: Carel Steijn, schilderij: C. Troost

Buiten beeld

Het kunststuk volbracht, handmerk gezet.
Met zand aan de kwast, stofjes op de lens.

Kom vooral dichterbij, plek genoeg op dit strand. Markant, zelfs de ezel hier is echt.

Voel mee, het doek is nog nat van de verf, mix van blauw, grijs en licht. En de stoel?

Schilder zelf blijft buiten beeld, – doel is en blijft het zeezicht, en wat kijker ervan vindt.

[Lees meer »](#)

Ultralinks en ultrarechts, door Christian Oerlemans

Politieke stukjes wil ik eigenlijk niet schrijven. Maar een mens ontkomt er tegenwoordig niet meer aan. Alles is politiek geworden en als tolerante humanist word ik via de media weggezet als iemand die niet kan kiezen.

Afgezien van rabiate fundamentalisten, die dacht ik, alleen nog voorkomen onder Mohammedanen zie ik ook glibberige fundamentalisten de microfoon grijpen. Tolerantie mag niet meer, de mens moet leven volgens richtlijnen van groeperingen die zich redders noemen. Redders van het geloof, van het land, van Europa of de wereld, van normen en waarden, van inkomen en pensioen, van bijna uitgestorven dieren en ideeën.

Leven en laten leven zei mijn moeder altijd. Zij was hervormd opgevoed en trouwde tegen de zin van de familie met een Katholieke jongen. Twee geloven op een kussen, de duivel er tussen. Ja, dat zei men toen maar meende het niet echt. Nu meent iedereen alles wel echt. Met als gevolg toenemende spanningen en veel negatief nieuws. Er wordt zelfs een ‘hulplijn’ opengesteld (September) voor professionals die de spanningen niet meer aankunnen en aan de toenemende polarisatie dreigen te bezwijken. Wie dit zijn? Men noemt onderwijzers en jeugdwerkers, maar wat dacht je van ambulancepersoneel, brandweermannen, politieagenten, ziekenzorgers en parkeerwachters. Een mens kan tegenwoordig niet veel goed meer doen, in de ogen van een ander. En als gedrag naar autoriteit dreigt te zwemen wordt harde actie ingezet.

De media helpen natuurlijk mee en dan duid ik niet alleen op het getwitter van Trump. *NRC* twittert ook, wat vind je hiervan: “Ultralinks rukt op naar het Noorden”. Dit is klare oorlogstaal. Het hele stuk zit ook vol dreiging. “Communisten en ultralinks vinden elkaar in hun strijd tegen globalisering.” In het Europees Parlement zit een groep ‘Verenigd Links’ met het portret van Ché Guevara aan de muur en een poster met hamer en sikkel. Hier wordt weer strijdlustig gesproken over proletariërs en kameraden.

Aan de andere kant was er onlangs een ‘gezinstop’ in Budapest. Gezamenlijke religieuzen maken zich sterk voor de ouderwetse hoeksteen der beschaving: het gezin. Het is bijna niet te geloven, maar gelovigen die elkaar vroeger niet lustten en bij voorkeur elkaar de hersens insloegen, die zoeken elkaar nu op om een gezamenlijk blok te vormen tegen voortschrijdende Westerse Decadentie. Hé denk ik dan als ik dat lees, mogen de Islamisten daar ook aan meedoen? Het is tenslotte ook hun onderwerp. Maar nee, die geloven in een andere God. Het zijn Amerikaanse evangelisten die verbroedering zoeken met Oost Europese conservatieven en zelfs met Russische orthodoxen. De World Congress of Families, een Amerikaanse organisatie, omarmt engerds zoals de Russische antihomorechten activist Vasadse en de Russische priester Dmitri Smirnov (nee niet van de wodka hoewel zijn uitspraken daar wel naar ruiken) die ooit serieus zei dat vrouwen die abortus plegen ergere moordenaars zijn dan Himmler en Goebbels.

Wat mij angst inboezemt is dat kokerdenkers steeds meer de podia bezetten met hun geraaskal en gevaarlijk polariserende teksten. Een voormalige Fox News producer hielp de Russische tv-zender Tsargrad opzetten, een ultrarechts medium waarop regelmatig homohaat gepropageerd wordt. De uitersten vinden elkaar in hun strijd om ons allen in het keurslijf van ‘Gezin’ te dwingen, als vruchtbare keuze om de wereld te redden. En omdat de mens geneigd is zich te voegen naar de meerderheid – veilig in de groep – is het begrijpelijk dat er samenwerking wordt gezocht; een wereld van ultralinks en ultrarechtsen, een wereld van strijd dus.

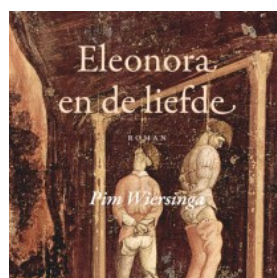
Merkwaardig dat er ineens in Frankrijk, een land van eeuwenlang links versus rechts, een man wordt gearachuteerd die de middenweg propageert, niet links, niet rechts, maar recht door En Marche.

Wat nu?

Recensie: *Eleonora en de liefde*, Pim Wiersinga

Haarlem 2016 (In de Knipscheer)

Lees [hier](#) de recensie.

Recensie: *Sterveling. De gedichten van een babyboomer*, Dirk Kroon

Lees [hier](#) de recensie

Als uit verdronken land,
Juliën Holtrigter

Als uit verdronken land komt het licht,
nat en wit. Het strand is verlaten.
De zee komt traag in beweging.

Schepen op weg naar een haven,
afgeladen of leeg
maar altijd achter een loon aan,
brood, een bestaan.

Alles is tijd in dat langzame licht,
regen wordt mist en weer regen.
De wiegende wind in de bomen,
heel even.

Ik loop met het zout van je huid
op mijn tong naar mijn kamer.

Een pluisje tolt in de wind, zweeft
loom omlaag
en hecht zich
aan mij.

Bad Schweinstein, door Mischa van den Brandhof

Van onze correspondent

In de Sollingse Thermen ontstond vorig jaar commotie toen er een wild zwijn opdook in het zwembad. Het wellnessbad is sindsdien één dag in de maand open voor everzwijnen. Onze correspondent Edwin Varrekke ging op onderzoek uit.

U kreeg onverwacht bezoek van een everzwijn?

‘Ja, dat klopt. Vermoedelijk was hij de rivier overgestoken en via de ligweide bij het buitenbad beland. Daar glipte hij naar binnen en plonste tussen de verschrikte badgasten het water in. Nadat hij wat rondgezwommen had, klom hij het bassin uit en rende regelrecht naar de gastronomie. Er moesten drie medewerkers aan te pas komen om hem via de dienstuitgang weer naar buiten te krijgen.’

Toen dacht u, dat moeten we vaker doen?

(Lachend) ‘Nee, dat niet. Maar het zette ons wel aan het denken: is het niet tijd voor nieuwe clientèle? En zo ging het balletje rollen.’

Een spa voor everzwijnen?

‘Veel wilde zwijnen kampen door hun borstelvacht met huidproblemen. Onze heilzame zoutwaterbaden doen wonderen. Daarnaast hebben we het traditionele modderbad in een nieuw jasje gestoken. Ook is er een special dagmenu, met gepofte kastanjes voor de kleintjes.’

Is het waar dat alle prijzen in natura zijn?

‘Ja, we accepteren eikels, beukennootjes, en dennenappels. Maar het is ook mogelijk om hand- en spandiensten te verlenen, denk bijvoorbeeld aan het omwroeten van de perkjes.’

Wat heeft u het meest verrast?

‘De enorme belangstelling voor de edelsteengrot. Doorgaans wordt deze slechts matig bezocht, maar nu staan ze in de rij om de kleurrijke lichtjes te bewonderen. We kunnen de ligstoelen haast niet aanslepen.’

What's next?

‘Op termijn overwegen we poedeldagen voor wasberen, maar voorlopig hebben we onze handen vol.’

Een gat in de markt?

‘Absoluut.’

Het wildbad is elke laatste zondag van de maand geopend. Let wel: een zwembroekje is verplicht!
